

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN INIȚIATORUL ȘI ORGANIZATORUL MIȘCĂRII DE REZISTENȚĂ IN ROMÂNIA (1940—1944)

de dr. MARIA COVACI

De-a lungul istoriei sale multimilenare, poporul român a pășit de nenumărate ori pe calea luptei pentru apărarea ființei lui împotriva cotropitorilor și asupritorilor, pentru unirea tuturor românilor într-un singur stat național, pentru libertate națională și socială. În anii celui de al doilea război mondial alături de toate popoarele lumii în marea luptă contra fascismului se găsește și poporul român.

În condițiile intenționale nefavorabile din vara anului 1940, când, datorită înfringerilor suferite de puterile occidentale pe frontul de vest, țara noastră rămăsese complet izolată, a fost instaurată în România, sub presiunea directă a Germaniei hitleriste, în septembrie 1940, dictatura fascistă, regim politic al celor mai reacționare grupări politice din România. Ultimele forme constituționale au fost suprimate, drepturile și libertățile cetățenești au fost lichidate, s-a trecut la militarizarea a numeroase întreprinderi și instituții. Pentru a infringe orice rezistență organizată din partea maselor populare, legislația adoptată de guvernul dictatorial al generalului Ion Antonescu prevedea măsuri aspre de reprimare : amenzi, internarea în lagăre, domiciliu forțat, muncă silnică și pedeapsă cu moartea împotriva acelor care loveau în politica guvernului, în producția destinată războiului sau a celor care organizau acțiuni de sabotaj.

În ce privește politica externă guvernul legionaro-antonescian a promovat o politică orientată spre alianța cu țările Axei¹, iar la 22 iunie 1941 a antrenat România în războiul declanșat de Germania hitleristă împotriva Uniunii Sovietice.

Forțele sociale și politice antifasciste din România au luat poziție din motive diverse și intensități diferite contra regimului fascist și aservirii țării Reichului hitlerist, organizând ca și în alte țări cotropite sau dominate de Germania hileristă mișcarea de rezistență antifascistă, antihitleristă, care s-a înscris în lupta antifascistă a tuturor popoarelor pentru libertate, pentru apărarea culturii și civilizației umane.

Mișcarea de rezistență antifascistă, antihitleristă din România a fost inițiată la începutul lunii septembrie 1940, după cotropirea părții de nord a Transilvaniei de către horthyști, în urma instaurării regimului legionaro-antonescian, a intrării trupelor germane în România și se va dezvolta odată cu declanșarea războiului hitlerist împotriva Uniunii Sovietice, cu punerea țării în stare de război cu Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii, cu marile înfringeri suferite pe fronturi și în spatele fronturilor de coaliția statelor agresoare. Ea era continuarea, în noile condiții, a luptei împotriva ofensivei hitlerismului și a agenturilor interne ale acestuia, dusă de masele populare, de numeroase grupări și personalități politice antifasciste patriotice și democratice în frunte cu comuniștii, pentru salvarea integrității, libertății și independenței patriei, care a constituit dominantă vieții politice românești în anii premergători celui de al doilea război mondial. Experiența dobândită în luptele desfășurate în perioada anterioară celui de al doilea război mondial avea să fie fructificată în acești ani, când poporul român era stăpinit de un puternic sentiment de ură împotriva cotropitorilor fasciști, de dorința arzătoare de a doborî dictatura antonesciană, de a pune capăt războiului hitlerist, de a elibera pământul strămoșesc de sub ocupația hitleristă și horthystă.

¹ „Timpul” din 29 ianuarie 1941.

În fruntea mișcării de rezistență, a luptei pentru apărarea independenței și suveranității țării s-a situat clasa muncitoare și partidul ei comunist.

Integrat organic în larga mișcare patriotică, națională, antihitleristă ce s-a dezvoltat în țară, P.C.R. s-a detașat prin superioritatea sa de concepție strategică și tactică, organizatorică, mobilizatoare, printr-o înțelegere superioară a însăși intereselor naționale vitale, pentru asigurarea cărora se putea lupta prin legarea — pe plan strategic — a eliberării naționale de cea socială.

În aceste condiții, supunind unei analize temeinic științifică, în lumina materialismului istoric, noua situație a României, radical schimbată față de cea anterioară, partidul comunist a putut să elaboreze strategia luptei pentru independența, suveranitatea și eliberarea țării.

Partidul comunist a arătat că contradicțiile acumulate pe parcursul unei dezvoltări îndelungate au intrat într-o fază de puternică agravare în perioada celui de al doilea război mondial a dictaturii militare, fapt ce va determina dezvoltarea luptei antihitleriste. Clasa muncitoare pășea în fruntea acestei lupte, ea își manifesta adversitatea față de regimul existent, față de dominația hitleristă și războiul anti-sovietic. Alături de proletariat o împotrivire dirză față de hitleristi și susținătorii lor din țară, față de războiul împotriva Națiunilor Unite manifestau și masele largi ale țărănimii. Pe calea luptei pentru independență, suveranitate, în marea mișcare de rezistență antifascistă pășeau de asemenea tot mai mulți intelectuali de toate categoriile, funcționari, pensionari, mici meseriași, comercianți. În opoziție se aflau și cercuri importante ale burgheziei lezate de subordonarea țării Reichului nazist. P.C.R. a apreciat pe bună dreptate că în aceste condiții dezvoltarea contradicțiilor mai sus-amintite determina antrenarea tuturor straturilor sociale ale poporului român în lupta antifascistă și transformarea acesteia în lupta antifascistă a întregului popor pentru eliberare națională, pentru redobândirea independenței și suveranității naționale. Faptul că și interesele celorlalte categorii sociale, cu excepția virfurilor reacționare ale moșierimii și oligarhiei financiare, se găseau, în măsură diferențiată, sub semnul amenințării fasciste a constituit unul din factorii care au impus necesitatea ridicării luptei antifasciste „la nivelul unei mișcări naționale”. Pe acest fundal se conturează contradicțiile și o seamă de divergențe nemaiîntâlnite pînă atunci, care demonstau gradul înalt al crizei regimului dictaturii militare, ca și al regimului social-politic din România burgheză în general.

Proletariatul — datorită faptului că era clasa socială care se afla în opoziție de neîmpăcat atît cu regimul dictaturii militare, cît și cu regimul social-politic bazat pe clase antagoniste, pe exploatarea omului de către om — era clasa socială capabilă, chemată istoricește să se situeze în fruntea luptei întregului popor pentru înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale mișcării de rezistență, să unească în jurul său toate forțele naționale ce se opuneau într-un mod sau altul, din motive diferite, dictaturii antonesciene, ocupanților nazisti și războiului hitlerist. Clasa muncitoare, în frunte cu partidul ei marxist-leninist, și-a subordonat propriile revendicări și interese economice de moment intereselor supreme ale națiunii — eliberării naționale, independenței și suveranității.

Apreciind în mod just natura contradicțiilor care se aflau pe prim plan în România și situația internațională, P.C.R. a înțeles că problema majoră care se punea era aceea a mobilizării tuturor forțelor patriotice, naționale, antihitleriste la lupta pentru doborîrea dictaturii antonesciene, pentru libertate și independență națională. Adoptînd această tactică partidul comunist a avut o viziune clară asupra perspectivelor, asupra faptului că lichidarea regimului antonescian și a jugului hitlerist va deschide larg drumul luptei pentru înfăptuirea unor profunde transformări sociale, că succesul acestei lupte va depinde de tăria clasei muncitoare și a aliaților ei, de priceperea partidului de a conduce masele spre victorie.

Apărător al intereselor vitale, generale ale întregului popor, interpret fidel al stării de spirit antifasciste al maselor, al aspirațiilor lor fierbinți de libertate, de recucerire a independenței și unității naționale, Partidul Comunist Român s-a situat în fruntea luptei pentru atingerea acestor obiective.

Partidul comunist și organizațiile de masă antifasciste — U.T.C., Frontul Plugarilor, Madosz-ul etc. — și-au făcut cunoscută, în toamna anului 1940, imediat după dictatul de la Viena, poziția, pronunțîndu-se împotriva hotărîrii impuse de cele două mari puteri fasciste, pentru apărarea granițelor și a independenței patriei.

În documentul intitulat *Punctul nostru de vedere*, elaborat de P.C.R. la 10 septembrie 1940, se spunea : „Prin sentința imperialismului germano-italian de la Viena... s-a supus jugului străin peste 1 milion de muncitori și țărani români”². Pe aceeași linie se înscriu și documentele elaborate de Comitetul Regional Banat al P.C.R., care, într-un manifest lansat imediat după 30 august 1940, sublinia că „Hotărârile de acolo (de la Viena — n.n.) n-au slujit pacea, ci interesele militare ale Axei”³.

Chiar în ziua de 30 august 1940, C.C. al P.C.R. a trasat sarcină activului său ca în contact cu masele populare să împărtășească opinia că pierderea părții de nord a Transilvaniei constituie o gravă lovitură dată poporului român, independenței, suveranității și integrității țării. În scrisoarea C.C. al P.C.R. din 31 august 1940 adresată comunistilor din Transilvania se arăta, printre altele, că „sentința de la Viena dată de imperialismul germano-italieni nu putea fi decât o sentință imperialistă”, și că datorită acesteia „mase de muncitori și țărani români sînt supuși jugului imperialismului maghiar”⁴.

Impunerea „dictatului imperialist de la Viena a dus la dezlănțuirea unei mișcări puternice de mase în toate straturile sociale, dar mai ales printre muncitorimea și țărănimea română”⁵, se subliniază într-un raport al Secretariatului C.C. al P.C.R. adresat internaționalei Comuniste. În cele mai diferite împrejurări și sub cele mai diferite forme, în adunări spontane în fabrici sau în sate, sau în manifestații de mare amploare, muncitorii, țăranii, intelectuali, întregul popor român și-au exprimat hotărârea fermă de a organiza rezistența, lupta lor pentru a apăra independența și integritatea teritorială a patriei.

Partidul Comunist Român, în împrejurările instaurării dictaturii legionarofasciste, a luat atitudine hotărâtă împotriva noului regim, a demascat caracterul său fascist și politica sa teroristă, de intensificare a exploatarii celor ce muncesc. El cerea antrenarea în lupta contra Gărzii de fier a celor mai largi păături sociale, indiferent de convingeri politice și îndeletniciri profesionale.

În ciuda faptului că în activitatea partidului comunist se mai manifestau încă o serie de tendințe sectare, că s-au păstrat încă etichetările false la adresa conducătorilor partidelor Social-Democrat, Național-Țărănesc și Național-Liberal, el a reușit, supunînd unei analize multilaterale situația social-economică și politică a țării, să facă pași în stabilirea strategiei globale a atitudinii față de celelalte partide și grupări politice nefasciste.

În documentele elaborate în iarna anului 1940—1941 și îndeosebi în Platforma sa de luptă din 15 ianuarie 1941, partidul comunist și-a expus poziția față de evenimentele interne și internaționale și atitudinea față de diferitele grupări politice din țară. Platforma din 15 ianuarie 1941, intitulată „Pentru pace și independența națională a poporului român”, prevedea : „1. lupta pentru pace și contra atragerii României în războiul imperialist. Lupta împotriva prefacerii României într-o anexă a imperialismului german, pentru independența națională a poporului român față de toate țările imperialiste”⁶.

În vederea dezvoltării luptei de rezistență a poporului, în încheierea Platformei se preciza : „Partidul Comunist Român e gata să colaboreze cu toate persoanele și grupările politice care vor să lupte pentru cucerirea acestor revendicări, cele mai vitale ale maselor populare. Partidul Comunist Român e gata să colaboreze pentru orice revendicare parțială din Platformă. El pune singura condiție oricărei colaborări atitudinea față de independența națională a poporului român”⁷.

Partidul Comunist Român preciza, în primăvara anului 1941, că singura cale de urmat pentru poporul român era „drumul luptei hotărîte pentru revendicările economice, politice și naționale... drumul luptei hotărîte împotriva dictaturii teroriste militare, pentru un regim care servește interesele maselor populare, care le asigură o viață îndestulată și toate drepturile politice ; care pune capăt oricărei asuprii naționale, economice, politice și culturale, care duce lupta pentru inde-

² Arhiva I.S.I.S.P., Cota Ab XXIV, 1.

³ Ibidem.

⁴ „Scînteia”, nr. 5 din 17 septembrie 1940.

⁵ Arhiva C.C. al P.C.R., fond 1, dosar 241, f. 127, 142.

⁶ Arhiva I.S.I.S.P., Fototeca, clișeu nr. 1 712.

⁷ Ibidem, Cota A XXIV-25, inv. nr. 1039.

pendența poporului român contra tuturor loviturilor puterilor imperialiste.... Acesta este drumul prin care poporul român își ia soarta în propria sa mână”⁸.

După dezlănțuirea agresiunii împotriva Uniunii Sovietice la 22 iunie 1941 de către Germania hitleristă, Comitetul Central al P.C.R. a definit sarcinile imediate ale poporului român în lupta pentru independența națională și suveranitate. Orientarea partidului a fost concretizată în Platforma Program a C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941, intitulată „Lupta poporului român pentru libertate și independență națională”, în Rezoluția C.C. al P.C.R. din ianuarie 1942, intitulată „Pieirea sau salvarea poporului român”, în Hotărârea C.C. al P.C.R. din iunie 1943, în care a fost stabilită, în cadrul strategiei globale, tactica partidului pentru anii războiului hitlerist. „Sarcina de răspundere istorică a Partidului Comunist Român față de poporul român consta în organizarea luptei pentru România liberă și independentă”⁹. Partidul Comunist Român a indicat căile și metodele care să ducă la lărgirea mișcării de rezistență, la eliberarea țării de sub dominația fascistă, la cucerirea independenței naționale. Pentru aceasta se cerea răsturnarea dictaturii antonesciene, încetarea războiului împotriva Uniunii Sovietice și participarea alături de U.R.S.S. și celelalte popoare iubitoare de pace la lupta împotriva Germaniei naziste. P.C.R. arăta în documentele sale că pentru recucerirea independenței și libertății naționale, alungarea hitleriștilor din țară era o condiție hotărâtoare pentru atingerea obiectivului suprem; formarea unui guvern al independenței naționale și cu participarea reprezentanților tuturor forțelor patriotice; eliberarea părții de nord a Transilvaniei; arestarea și pedepsirea trădătorilor de țară¹⁰. De realizarea acestora depindeau restabilirea independenței și suveranității României, instaurarea unui regim democratic care să facă posibilă dezvoltarea națiunii române pe calea progresului economic și social.

Pentru înfăptuirea acestor obiective și sarcini, partidul comunist considera că era necesară unirea tuturor forțelor sociale și politice naționale antifasciste și antinaziste, în pofida limitelor și divergențelor politice și ideologice care le separau.

Partidul Comunist Român preciza că era necesar să se realizeze unitatea de acțiune a celor două partide muncitorești — P.C.R. și P.S.D. — și Frontul Național Antifascist al întregului popor român, care să cuprindă toate partidele, grupările și cercurile politice antihitleriste.

În concepția partidului comunist, unitatea de acțiune a clasei muncitoare era considerată ca factor hotărâtor al luptei de eliberare, coloana vertebrală a alianței patriotice antihitleriste pe plan național. Se arăta că fără unitatea clasei muncitoare nu se poate organiza cu succes nici unitatea de luptă a celorlalte forțe patriotice pentru dezrobirea națională a poporului român, pentru independența și suveranitatea națională¹¹.

Partidul Comunist Român avea un program de acțiune realist, ce corespundea momentului istoric, oglindind interesele naționale vitale ale țării, revendicările cele mai stringente ale maselor. El constituia baza politică pentru activizarea și unirea într-un front comun de luptă a tuturor forțelor nehitleriste din România. Partidul Comunist Român, fără a renunța la țelul său final — cucerirea puterii politice și trecerea la construirea societății socialiste —, aprecia că pe primul plan al activității sale, precum și al tuturor celorlalte forțe politice, democratice, naționale trebuia să treacă problema salvării statului și a ființei naționale a poporului român, independența, integritatea și suveranitatea României. „Partidul nostru — se precizează în rezoluția C.C. al P.C.R. din ianuarie 1942 —, fără să înceteze propagarea principiilor sale și a programului său final, renunță la orice acțiune sau lozincă de acțiune care ar putea să-l despartă de celelalte partide, grupări, personalități patriotice în interesul frontului unic național al poporului român”¹².

În tactica sa partidul comunist se orienta spre o colaborare chiar și parțială, cu toate partidele, cercurile și grupările interesate, dintr-un motiv sau altul, în lupta antihitleristă. Urmărind evoluția acestor partide și atitudinea față de regimul

⁸ Ibidem, Cota Ab XXV-3.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ibidem, Cota Ab XXV-2 : Platforma-program din 6 septembrie 1941.

¹¹ Ibidem, Cota Ab XXV-2.

¹² Ibidem, Cota Ab XXVI.

de dictatură legionaro-antonescian și apoi față de dictatura militară și de politica acestora, precum și atitudinea față de cel de al treilea Reich, partidul comunist aprecia că era posibilă și necesară o colaborare cit mai strinsă cu acestea ¹³.

Riscîndu-și viața la fiecare pas, comuniștii au mobilizat mii de patrioți — indiferent de naționalitate și apartenență socială — la lupta antifascistă, anti-hitleristă ¹⁴.

Una din preocupările importante ce a stat în atenția comuniștilor, reflectată cu pregnanță în documentele P.C.R. din epoca respectivă, a fost mobilizarea maselor la acțiune pentru atingerea scopurilor propuse, sublinierea rolului de avangardă pe care îl avea clasa muncitoare în lupta generală antifascistă, antihitleristă a poporului român pentru independență și suveranitate. „Muncitorimea română rămasă în uzine și fabrici nu trebuie să rabde munca forțată, istovitoare, foamea și teroarea singeroasă în interesul bandiților imperialiști... Trebuie să pornească la lupta pentru revendicările sale arzătoare pentru piine, pace și libertate, pentru înfringerea năvălitorilor fasciști. Ea trebuie să se pună în fruntea întregului popor în lupta pentru alungarea ocupanților fasciști din țară...” ¹⁵.

Prin numeroase apeluri și prin presa ilegală C.C. al P.C.R. adresîndu-se muncitorilor le cerea: „Loviți în dușman așa cum puteți, acolo unde puteți și atunci cînd puteți. Fiți demni de numele de român, de amintirea atîtor generații românești care au știut să-și apere libertatea față de cotropitori” ¹⁶. De asemenea, C.C. al P.C.R., prin documentele elaborate, prin manifeste, broșuri, apeluri, presă ilegală, a adresat nenumărate îndemnuri la organizarea și lupta păturilor muncitoare neproletare — țărănimii, intelectualiții, micilor meseriași, studenților, elevilor și militarilor ¹⁷.

În rîndurile armatei partidului comunist a adoptat o tactică și o politică care a avut o valoare națională deosebită. Deși armata română fusese împinsă în războiul antisovietic, P.C.R. a apreciat just legătura armatei cu interesele vitale ale națiunii, starea de spirit antihitleristă ce se dezvoltă și deplasările ce aveau loc în rîndurile acesteia. Organizînd mișcarea de rezistență și lupta pentru eliberarea țării, lupta antihitleristă, comuniștii nu s-au orientat nici un moment spre provocarea unui conflict între forțele patriotice și armată, nici spre evidențierea și ascuțirea contradicțiilor interne de clasă inerente unei armate burgheze. Linia esențială, de orientare a partidului comunist, care avea o importanță fundamentală, a fost atragerea armatei în totalitatea ei, inclusiv a corpului de comandă, alături de popor, la lupta pentru eliberarea națională a țării de sub dominația imperialismului hitlerist german. Partidul comunist, cu tactica sa în rîndurile armatei, nu milita pentru o simplă sustragere a acestora de la continuarea războiului antisovietic, cît pentru acțiune activă, în sensul ca toți cei în cauză să devină luptători cu arma în mînă împotriva ocupanților germani, să devină luptători pentru eliberarea patriei. P.C.R. considera ca optimă și posibilă în anumite condiții soluția trecerii integrale a armatei române la lupta contra fascismului. Ideea întoarcerii armelor de către ostași și ofițeri împotriva hitleriștilor și a luptei pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei, idee susținută și cultivată cu perseverență, a fost un îndemn permanent al partidului comunist în rîndurile armatei.

Documentele partidului comunist elaborate în acești ani grei conțin cu regularitate îndemnuri către armată de a întoarce armele împotriva Germaniei ¹⁸.

Comuniștii aflați pe teritoriul părții de nord a Transilvaniei, vremelnic căzută sub ocupația regimului fascisto-horthyst, au desfășurat cu consecvență lupta politică și organizatorică în vederea atragerii și mobilizării oamenilor muncii români, maghiari, evrei, germani și de alte naționalități la lupta antifascistă, antihorthystă, pentru recucerirea independenței și suveranității țării, eliberarea întregului teritoriu al patriei și refacerea frontierelor firești ale României.

¹³ Ibidem, Cota a XXX-10.

¹⁴ Ibidem, Cota Ab XXV-2.

¹⁵ Ibidem, Cota A XXV-10.

¹⁶ Ibidem, Cota A XXVI-10.

¹⁷ „Presa liberă” din 1 ianuarie 1942.

¹⁸ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XXVII-23.

Partidul comunist a avut în toată perioada 1940—1944 — în ciuda condițiilor grele ale ilegalității, teroarei fasciste și ale repetatelor arestări — organe regionale și județene, precum și celele în întreprinderi, la sate și în armată. Existau celule de partid în închisori și lagăre.

Obiectivele și sarcinile trasate de C.C. al P.C.R. pentru organizarea mișcării de rezistență au fost popularizate prin viu grai, prin presa de partid, prin numeroase manifeste, broșuri etc.

În cei patru ani de luptă grea contra fascismului, partidul comunist a editat numeroase ziare centrale și regionale ilegale cu durate de apariție diferite.

Comuniștii au știut să folosească cu abilitate chiar presa burgheză de mare tiraj, au reușit adesea să deoace vigilența cenzurii, strecurând în paginile unor ziare — ca „Ecoul”, „Timpul” și altele — articole, note și fotografii în care popularizau, sub forme variate și ingenioase, victoriile militare ale coaliției antihitleriste, punctul de vedere al partidului în problemele principale ale vieții interne și internaționale.

P.C.R. a elaborat și difuzat numeroase broșuri și manifeste adresate întregului popor, în mod special muncitorilor, țăranilor, intelectualiilor și militarilor.

Prin aceste mijloace comuniștii arătau maselor adevăratul scop al războiului dus de hitleriști, combăteau propaganda fascistă, popularizau victoriile coaliției anti-hitleriste, mișcarea de rezistență a popoarelor, mobilizau masele la luptă pentru doborârea dictaturii și alungarea armatelor hitleriste din țară. Toate acestea au contribuit la clarificarea maselor, la mobilizarea și înregimentarea lor în frontul luptei antifasciste.

În fruntea acestei lupte s-a situat Partidul Comunist Român, ai cărui membri și simpatizanți nu și-au cruțat forțele în confruntarea cu ocupații. „Comuniștii și antifasciștii români — a arătat secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu — au înscris o pagină eroică în marea bătălie pentru libertatea și neatârarea țării, ca și în întreaga epocă de mari lupte sociale ce au urmat. Ei au stat neclintii la datorie, făcând suprema dovadă a neînfricării în lupta cu dușmanul, dovedindu-se cei mai vajnici, devotați și fideli apărători ai intereselor naționale ale întregului popor“.

Desfășurarea și extinderea continuă a mișcării de rezistență din țara noastră în anii 1940—1944, formele concrete pe care le-a îmbrăcat lupta poporului, de la cele mai simple pînă la forma supremă, insurecția națională din august 1944, alianțele politice ce s-au realizat începînd din toamna anului 1943 sînt o expresie elocventă a justefei tacticii stabilite de P.C.R. încă din anul 1941, de unire a întregului popor împotriva hitlerismului, a dictaturii antonesciene, a războiului hitlerist.

Mobilizați de partidul comunist și de celelalte forțe democratice, naționale, la mișcarea de rezistență împotriva cotropitorilor hitleriști și a dictaturii militare au luat parte — sub cele mai diferite forme pînă la forma supremă de manifestare, insurecția națională, care va marca și deschiderea revoluției de eliberare socială și națională din țara noastră — cetățeni aparținînd celor mai diverse categorii sociale, de profesioniști și vîrste diferite, dar care erau însuflețiți de aceleași sentimente patriotice, de idealul luptei pentru alungarea de pe pămîntul patriei a cotropitorilor hitleristo-horthyști și eliberarea părți de nord a Transilvaniei, al redobîndirii independenței și suveranității naționale depline.

Sarcina de a uni toate forțele antihitleriste din țară într-un front unic național al poporului român contra ocupațiilor hitleriști și a dictaturii și-a asumat-o Partidul Comunist Român, forța politică cea mai consecventă în lupta antifascistă. „Este meritul istoric al Partidului Comunist Român — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că în aceste împrejurări grave a reușit să găsească calea pentru colaborarea cu toate forțele antifasciste în vederea răsturnării dictaturii militarofasciste, scoaterii României din războiul antisovietic și alăturării sale coaliției antihitleriste, dezvoltării democratice a țării“.

Prin obiectivele propuse, prin forțele sociale și politice participante, prin rezultatele obținute, rezistența antifascistă din România a avut un caracter național antifascist. Ea a avut rădăcini istorice în lupta dusă de poporul român pentru apărarea independenței naționale și integrității teritoriale. În fruntea forțelor democratice și patriotice care au luptat împotriva fascismului în deceniul al patrulea, ca și în timpul dictaturii militare s-a situat proletariatul român în frunte cu partidul său marxist-leninist.

LA LUTTE DU PARTI COMMUNISTE ROUMAIN EN VUE DE L'ORGANISATION ET DU DEVELOPPEMENT DE LA RÉSISTANCE ANTIFASCISTE EN ROUMANIE

R é s u m é

Durante la deuxième guerre mondiale, le peuple roumain, opprimé par le régime d'Antonesco et par les occupants hitlériens, a eu la même ennemi que tous les peuples d'Europe, à savoir l'Allemagne hitlérienne qui visait à faire de la Roumanie une colonie dépourvue de toute indépendance nationale.

Le mouvement de résistance antifasciste de Roumanie a revêtu, outre son caractère profondément patriotique et national, un caractère internationaliste accusé, illustré par ses objectifs, qui dans les grandes lignes étaient les objectifs communs à tous les peuples qui se sont dressés à la lutte contre le fascisme, ainsi que par ses méthodes, ses moyens de combat et ses résultats.

Aux fins de définir le caractère national et international de la Résistance, il nous faut faire une analyse des forces principales de ce mouvement ainsi que de ses objectifs, en partant du fait que le caractère de tout mouvement de masse est déterminé avant tout par les forces qui le dirigent et les objectifs qu'il se propose, par la mesure dans laquelle ces objectifs répondent aux intérêts du progrès et reflètent les nécessités réelles de la lutte durant la période respective.

La force la plus organisée, la plus combative et la plus conséquente dans la lutte contre le fascisme a été la classe ouvrière. Elle a polarisé toutes les forces patriotiques, entraîné toujours plus dans la lutte la paysannerie, les intellectuels progressistes, les éléments patriotiques de l'armée. Une autre trait de la Résistance roumaine est qu'elle a réuni les patriotes sans égard à leurs convictions politiques ou religieuses, à leur appartenance sociale, à leur nationalité, par ailleurs son noyau le plus combattif et le mieux organisé, le plus résolu dans la lutte a été la classe ouvrière. Comme partout en Europe, le mouvement de résistance de ces forces populaires ne se limitait aux aspects purement militaires de la lutte pour l'écrasement de l'Allemagne hitlérienne ; les masses populaires luttaient pour l'extirpation totale du fascisme et de ses racines, pour la démocratisation de la vie politique et sociale et elles aspiraient à prendre leurs destinées entre leurs propres mains.

Ces forces avaient à leur tête le Parti Communiste de Roumanie. Grâce à sa politique conséquente d'union de toutes les forces patriotiques, au dévouement et au courage dont les communistes ont fait preuve dans la lutte contre le fascisme, à leur capacité d'organisation, à leur ardent patriotisme, grâce au fait qu'ils ont su préciser les buts et les moyens de cette lutte, le Parti Communiste est devenu le dirigeant reconnu de la lutte antifasciste et il a exprimé les intérêts les plus vitaux du peuple tout entier.

L'insurrection armée d'août 1944 et la participation de la Roumanie à la guerre antihitlérienne revêtent une importance nationale historique, vu qu'elles ont restauré et consolidé l'indépendance et la souveraineté nationale du peuple roumain, en libérant la Roumanie du joug fasciste et des occupants hitlériens et en frayant la voie à l'instauration d'un régime réellement démocratique.